

અંકલ, પાણી!

છઠ્ઠા નંબરના ફ્લેટવાળા નવનીતભાઈ ક્યારના આવ્યા હતા પણ કંઈ બોલતા નહોતા.

આખરે સુમિતે કહ્યું, “કંઈ કામ હતું?”

“કામ તો શું, પણ... નવનીતભાઈએ એક લાંબો નિસાસો નાખીને પોતાના પગ ભણી જોવા માંડ્યું.

શર્વરીને લાગ્યું કે પોતે ઊઠી જાય તો કદાચ નવનીતભાઈ સુમિતને જે કહેવા આવ્યા હોય તે કહી શકે. પરંતુ એ હજી તો સોફામાંથી ઊઠે એ પહેલાં નવનીતભાઈએ બોલવા માંડ્યું, “તમને બધાને એમ થતું હશે કે... પણ હું શું કરું?”

સુમિતે કહ્યું, “તમે પણ શું, નવનીતભાઈ? આજકાલ કોણ કોની પંચાત કરવા નવરું છે? ને આપણા બિલ્ડિંગમાં તો બધા ભણેલા ગણેલા સુધરેલા માણસો છે... તમે આવી ખોટી ચિંતા ન કરો- ને હા, કોલ્ડ કોફી બનાવવામાં અમારાં મેડમની માસ્ટરી છે - શર્વરી!”

“સમજી ગઈ. એ બહાને તમારે બીજી વાર કોફી પીવી છે એમ સીધું જ કહી નાખો ને!”

“ઓ.કે. જે સમજવું હોય તે સમજ, બસ?”

“નવનીતભાઈ, તમે તમારે બેસો નિરાંતે! ફર્સ્ટક્લાસ કોફી બનાવતાં થોડી વાર તો લાગશે જ! તમારી પાસે ટાઈમ તો છે ને?”

“ટાઈમ જ ટાઈમ છે. શું કરવું એની સમજ નથી પડતી.”

એક આછું સ્મિત કરીને શર્વરી રસોડામાં ચાલી ગઈ અને સુમિતે સહેજ ઉત્કંઠાથી નવનીતભાઈ સામે જોયું.

“તમને શું લાગે છે? કોઈ પોતાની મમ્મીને આમ બહેનને સાસરે જવા દેતું હશે, પણ સાચું કહું છું, બીજો કોઈ રસ્તો જ નહોતો!”

થોડી વાર કોઈ કંઈ બોલ્યું નહીં, પછી નવનીતભાઈએ આગળ ચલાવ્યું “મમ્મી બી ગઈ હતી. એની હાજરીમાં મીનુ કંઈ આડુંઅવળું કરી બેસે તો વાંક તો મમ્મીનો જ ગણાય ને? એ ડરથી જ એણે મને કહ્યા વગર બહેનને બોલાવી હતી અને એને સાસરે, રહેવા જવા પણ તૈયાર થઈ ગઈ હતી.”

“અરે, એવું તે શું હતું?”

“મીનુ જેમાં ને તેમાં પોતે આપઘાત કરી નાખશે એવી ધમકી આપ્યા કરતી હતી. સાચું કહું છું, સુમિત! મારી મમ્મી તો મરતાને મેર કહે એવી નથી. સાવ ભોળી ને ભદ્રિક. પણ એને ડર લાગતો હતો... એટલે જ એ જતી રહી...”

“તે મીનુબહેનને શું - કંઈ પ્રોબ્લેમ હતો?”

“ભગવાન જાણે! અમારા ઘરમાં તો એ દિવસ કહે તો દિવસ અને રાત કહે તો રાત એવું એનું ચલાણ હતું - હતું શું, હજીયે છે જ!”

“તમે એક કામ કરો. કોઈ સકાયેટ્રિસ્ટને બતાવો.”

“એ આવતી હશે? એ તો જ્યાં ત્યાંથી ઘાસલેટ ભેગું કરે છે. ઇલેક્ટ્રિસિટીનાં પોઇન્ટસ સાથે ચેડાં કરે છે અને...”

પુરુષોથી રડાય નહીં એવો સર્વમાન્ય કાયદો ભૂલી જઈને નવનીતભાઈ રીતસર રડી જ પડ્યા.

“હું શું કરું? કંઈ સમજાતું નથી.”

“એમને ઘેર ખબર અપાય એમ છે?”

“એના ઘરમાં છે જ કોણ? ભાઈભાભી જોડે બોલતી નથી ને માબાપ તો ક્યારનોયે છૂટી ગયાં છે!”

“તમને એવું લાગે છે કે મીનુબહેન ખરેખર કંઈ કરશે?”

“ભગવાન જાણે! પોલીસમાં ફરિયાદ પણ ક્યાંથી કરું? હજુ તો એણે કંઈ કર્યું નથી - પણ સાચું કહું છું સુમિત, ઓફિસમાંયે મારો કામમાં જીવ લાગતો નથી... ટેલિફોનની ઘંટડી સાંભળું ને પેટમાં ફાળ પડે... શું કરું? કંઈ સમજાતું નથી.

આખા ઓરડામાં બેચેની ભરી શાંતિ છવાઈ ગઈ હતી... બંને પુરુષો શબ્દો માટે ફાંફાં મારતા એકબીજાની સામે જોઈ રહ્યા હતા. એટલામાં નાની નાની પગલીઓનો અવાજ સંભળાયો. બંનેની નજર ત્યાં ગઈ ત્યારે ત્રણ ચાર વરસની કિન્ની બે હાથમાં ચપસીને પકડેલા પ્યાલા સાથે અંદર આવી. પ્યાલામાંથી છલકાતું પાણી નીચે પડતું હતું. જમીન ભીની થતી હતી તે તરફ જરાયે ધ્યાન આપ્યા વગર એણે પ્યાલો નવનીતભાઈ તરફ લંબાવીને કહ્યું, “અન્કલ! લો પાણી!”

અંગત અનુભવ

“કેમ, રસિકભાઈ! શા ખબર છે?” ટેબલ પાસે આવીને કોઈ પણ માણસ ઊભું રહેવું જોઈએ, રસિકલાલ ધીરેથી ચશમાં કાઢે, એકાદ બે ખોખારા ખાય, પેલાને જિંદગીમાં પહેલી જ વાર જોતા હોય એમ તાકી તાકીને જુએ, ને પછી ગંભીરતાથી કહે, “બેસો! આ ખુરશીમાં નહીં, આમાં. પેલી ખુરશીની ધાર આગળ એક ખીલી ઊંચી આવી છે...”

થઈ રહ્યું! એ ખીલીને લીધે કોનાં કોનાં કપડાં ફાટ્યાં એ પાટા પર ગાડી આગળ વધે કે પછી કેટલા પટાવાળાઓને કેટલી વાર કહ્યું છતાં કોઈ આટલી નાનીસરખી ખીલી પણ ઠોકી આપતું નથી અને આખી ઓફિસનું તંત્ર જ કેવું રેઢિયાળ થઈ ગયું છે એ પાટા પર સડસડાટ દોડવા માંડે, અડધો-પોણો કલાક તો એ ખીલીની રામાયણમાં જ પૂરો થવાનો. આમેય તે રસિકલાલની વાત કરવાની પદ્ધતિ ઉસ્તાદી ગાયક જેવી હતી - એમાં ઉતાવળ કામ ન આવે. એમની સાથે કામ કરનારાઓ એવા ચેતી ગયેલા કે કંઈ પણ અગત્યનું કામ હોય તો રસિકલાલને ચિઠ્ઠી જ મોકલાવે, રૂબરૂ જાય જ નહીં. એમના મનને લખેલા શબ્દની મહત્તા કંઈક વધારે હતી. ગમે તેવી વાત ચાલતી હોય તોયે બોલતા અટકી જાય. ચશમાં ચડાવીને ચિઠ્ઠી એક-બે વાર વાંચી જાય અને એનો યોગ્ય ખુલાસો ઝડપથી, ચોકસાઈથી લખી નાખે. પોતાનું લખેલું ફરી વાંચી જવા જેટલી ચીવટેય એમનામાં હતી, પણ પછી એ પ્રકરણનો અંત આવતો. પટાવાળાના હાથમાં જવાબ મૂકી દઈને એ ફરી પાછા વાતનો દોર સાંધતા. અલબત્ત, વચમાં આવું કંઈક આવી જાય - “શું કરીએ, પેટ કરાવે વેઠ! જરાક જોઈ લેવું પડ્યું - મફતનો પગાર ખવાય છે કંઈ?”

“ના, ના, ના, કશી જ ઉતાવળ નથી, બેસોને તમતમારે નિરાંતે. અમારે તો આ રોજનું લાગ્યું, ચાલ્યા કરવાનું.”

“હું, હું શું વાત કરતો હતો?”

અને એ પણ સમજી લેવાનું, ટેબલ આગળ ગમે તેટલા માણસો ભેગા થયા હોય, વાત કરતા હોય એકલા રસિકલાલ જ. એ ઈજારો એમનો જ હતો. બીજું માણસ કંઈક બોલવા જાય તો રસિકલાલ એકદમ શાંત થઈ જાય. એકાગ્રતાપૂર્વક એની સામે જોવા માંડે ને પેલો કંઈક ફુલાઈને વાત આગળ વધારે કે રસિકલાલ ખૂબ વિનયપૂર્વક કહે - “જુઓને, આ તમે કહ્યુંને, તેના પરથી મને એક વાત યાદ આવી ગઈ. 1922માં કે પછી કદાચ 21માં - હા, બનતાં લગી 21માં જ હું મારા પિતાશ્રી જોડે ભાવનગર ગયેલો. હવે તે વખતનું ભાવનગર એટલે...”

ચાલ્યું, વાતની વાત ને તેની વાત. ક્યાંય કંઈ છેડો દેખાય જ નહીં. વળી પાછી ખૂબી એવી કે એમને શેના પરથી શું યાદ આવી શકે ને શું નહીં તે તમે કોટિ ઉપાયે સમજી ન શકો. કયું રેફ્રિજરેટર સારું એની વાત ચાલતી હોય તેમાં અધવચ રસિકલાલ કહી શકે, “એ સારું પણ એના પરથી મને યાદ આવ્યું કે મહેસાણાની ભેંસના દૂધમાંથી ઘી બહુ નીકળે. અમારા પાડોશીને ત્યાં એક ભેંસ હતી. ભેંસ તે કંઈ ભેંસ! કાળાં ચમકદાર શિંગડાં અને લથડ પથડ શરીર. હવે એ ભેંસને એવી ટેવ કે...”

જવા દો, ભેંસનાં શિંગડાં ભેંસને ભારે, કદાચ આપણે એવો પણ વિચાર કરી શકીએ કે રેફ્રિજરેટર પરથી એમને દૂધ યાદ આવ્યું હશે ને દૂધ પરથી આ કાળાં ચમકદાર શિંગડાં ને લથડ પથડ શરીરવાળી ભેંસ યાદ આવી ગઈ હશે, પણ કેટલીક વાર તો રસિકલાલ એવા હનુમાનકૂદકા મારે કે ભીંડાના ભાવની વાત પરથી જાય સીધા કયા વિમાને કેટલી ઝડપ સાધી તેના પર અને ત્યાંથી ઊતરી આવે એમના દરજીની હરામખોરી પર. ભગવાને બે હાથ ને બે પગ ન કર્યા હોત તો સિલાઈની માથાકૂટ પડત જ નહીં અને ગોળ ભૂંગળી જેવા કપડામાં માણસો સહેલાઈથી પેસી શકત એ એમનો બહુ મનગમતો અને એમના મત પ્રમાણે મૌલિક વિચાર હતો. હાથ જ ન હોત તો એ ગોળ ભૂંગળી બનાવત કોણ અને એ ભૂંગળીને જમીન પર નાખીને લોકો અજગરની પેઠે એમાં પેસી જતે કે કેમ એવા બધા પ્રશ્નો એમને કોઈ પૂછતું નહીં. ક્યાંથી પુછાય, સાદામાં સાદો પ્રશ્ન પૂછો તો પણ એકાદ કલાકના જવાબની તૈયારી રાખવી જ પડે. હવે આ જમાનામાં એવી નવરાશ કોને હોય? એટલે બધા રસિકલાલ જે કંઈ કહે તે ચૂપચાપ સાંભળ્યા કરતા. કવચિત્ ડોકું ધુણાવતા કે સ્મિત વેરતા અને વચ્ચે વચ્ચે “હં, હા... એમ? ખરેખર?” એવું તેવું કંઈક નિરર્થક બોલ્યા કરતા.

પણ રસિકલાલ પાસે ઘણા માણસોને જવું પડતું. એક તો એમનો હોદ્દો મોટો, વળી પોતાની જાતને કશો વાંધો ન આવતો હોય ત્યાં સુધી કોઈકને મદદરૂપ થવાની વૃત્તિ પણ ખરી એટલે લોકો એમને શોધતા આવતા અને એમની લાંબી લાંબી અસંગત લાગે એવી વાતો સાંભળ્યા કરતા. તોય જોવા જેવું એક એ હતું કે લંચઅવર પહેલાં એમના ટેબલ પાસે ભાગ્યે જ કોઈ ફરકતું. બીજાં કારણો ગમે તે હોય, એક મુખ્ય કારણ એ હતું કે એમની સાથે વાતો કર્યા પછી મોટા ભાગના લોકોની ભૂખ મરી જતી. રસિકલાલ પાસે જવું તો પડે, જઈને “કેમ રસિકભાઈ, શા ખબર?” એમ પૂછવુંય પડે અને મહાદુઃખની વાત એ કે એ ખબર કોઈ દિવસ સારા હોય નહીં.

શી ખબર, ક્યાંય કશું જ સારું બનતું જ નહીં હોય? કે પછી બનતું હશે તો રસિકલાલના જાણવામાં નહીં આવતું હોય, કે જાણવામાં આવતું હશે તો યાદ નહીં રહેતું હોય? એટલી વાત નક્કી કે રસિકલાલને મોંએ કદી કંઈ સારા કે આનંદના સમાચાર સાંભળવા મળે જ નહીં. તમે મોટે ઉપાડે એવું કંઈક સંભળાવવા જાઓ તો એ સાંભળે ખરા, પણ પછી તરત જ એ ઉપર ઉપરથી સારી લાગતી વાતમાં ખરેખર કેવું અંધકારમય ભાવિ છુપાયું છે તે તમને એટલા ભારપૂર્વક સમજાવી દે કે તમે ભલેને ગમે તેવા ઉમંગભર્યા દિલે એમની પાસે ગયા હો, ઉદાસ ને ગમગીન થઈને જ ઊઠો.

માણસજાતે ખરાબ નહીં, કોઈને દુઃખી કરવાની વૃત્તિવાળા પણ નહીં, તેમ છતાં એમનો આખો દૃષ્ટિકોણ એવો કે વાતાવરણ નિરાશાભર્યું કરી નાખે ત્યારે જ જંપ વળે, એમને પોતાને આમાં કશું ખોટું દેખાતું નહીં, ઊલટાની કંઈક મઝા આવતી. એ સિક લીવ ભોગવીને ઑફિસમાં પાછા આવે ને તમે ભૂલેચૂકે એમ કહી આવો કે ‘રસિકભાઈ, હવે તમારી તબિયત સારી લાગે છે,’ તો બહુ નાખુશ થઈ જાય. તબિયત ભલે સારી દેખાતી હોય, ખરેખર તો સારી નથી જ, ડોક્ટરોને રોગની કશી સમજ પડતી નથી, ભલે ને એ લોકો શરદી સળેખમની વાતો કરતા, ખરેખર તો એની પાછળ ન્યુમોનિયા, પ્લુરસી કે એથીયે વધારે ગંભીર રોગોની શક્યતા ઊભી થઈ છે એવું એવું કહ્યા વગર એમને ચેન ન પડે. ઘરમાં નવો નોકર આવી ગયો તે સારું થયું એવું તમે કહી બેસો તો તો તમારું આવી જ બન્યું.

“બેસો, જોજો, પેલી ખુરશીમાં ન બેસતા. વળી પાછું ક્યાંક... પેલી ખીલીની વાત તો મેં તમને કરી હતી ને?... હું, નોકર મળ્યો તે સારું થયું એમ તમે કહો છો ને? શું સારું થયું? તમે જરા વિચાર તો કરી જુઓ... આ આજકાલની મોંઘવારી... દૂધના ભાવ જુઓ... ઘીના જુઓ, તેલના જુઓ, કઠોળના જુઓ, ગોળના જુઓ...”

“હું.....”

“કશું છે સસ્તું? હવે હું રહ્યો દોઢ રોટલીનો ઘરાક. મારી વાઈફ વળી બે ખાય. અમારી મીના હજુ નાની છે તે ડાયેટ ફાયેટના લફરામાં નથી પડી તે ત્રણ-ચાર ખાય અને અશોક ચાર રોટલી ખાવાવાળો, કેટલી રોટલી થઈ?”

“હા.....”

“થઈ ને દસ-અગિયાર રોટલી? હવે આ નોકરને એકલાને ચૌદ રોટલી જોઈએ છે, સમજ્યા?”

“એમ?”

“હા, બોલો હવે, માંડો હિસાબ, કેટલો ખર્ચ પડ્યો? આ બધું શી રીતે પોસાય? વળી પાછી એને ત્રણ વાર ચા જોઈએ. સાંજે નાસ્તો કરે, કપડાં સીવડાવી આપવાં પડે, હજામતના પૈસા આપવા પડે અને બૂટ-ચંપલની આશા રાખે તે નફામાં. આમાં સારું શું થયું?”

“હા, મોંઘું તો પડે.”

“મોંઘાની ક્યાં માંડો છો મારા ભાઈ, જાણો છો ને, જમાનો કેવો છે? તેમાં મારી વાઈફને ટેવ એવી કે કોઈ દિવસ ચાવીનો ઝૂડો ઠેકાણે જ ન હોય. ક્યારેક કબાટ પર જ મૂકી રાખે તો ક્યારેક ગાદી તળે, કોઈ વાર અનાજના ડબામાં પણ સંતાડી દે ને પછી પોતે જ ભૂલી જાય કે ક્યાં મૂક્યો છે. કહો હવે, આ ક્યારે ચોરી કરીને ચાલતો થાય તેની કંઈ સમજ પડે?”

“એ જોખમ ખરું.”

“એ જોખમની પણ મને તો એટલી પડી નથી. ખરી ચિંતા તો બીજી જ છે.”

“એમ?”

“જાણો છો ને? આજકાલ કેટલાં ખૂન થાય છે તે? આ નવો નોકર રાખ્યો તો છે, પણ કોને ખબર ક્યારે આ ટેલિફોનની ઘંટડી વાગશે અને પોલીસ સ્ટેશનેથી સમાચાર આવશે કે - ખરું પૂછો તો હું આ વિચારથી એટલો હેરાનપરેશાન થઈ ગયો છું! એનું મોં પણ એવું લાગે છે! કોઈ જૂના બદમાશનો ફોટો છાપામાં જોયો હોય ને પછી એ પ્રત્યક્ષ મળે ત્યારે એનો ચહેરો પરિચિત લાગ્યા કરે એવું મને એને જોઈને થાય છે!”

“ત્યારે રજા જ આપી દો ને!”

“હવે? હવે તો રજા આપો એટલે ખલાસ. તરત જ વેર વાળ્યા વગર ન રહે, જાણો છો?”

“તો પછી?”

“પછી શું? હવે તો કોઈ ઇલાજ નથી. જે થાય તે મૂંગે મોંએ જોયા કરવાનું, બીજું શું?”

આ વાતચીત પછી તમે રસિકલાલના ટેબલ પરથી મૂંઝાઈને, મન પર એક જાતનો ભાર

લઈને જ ઊઠો, એમાં કશી શંકા છે? આવું કોઈક વખત જ બને એવું પણ નહીં. તમારા દીકરાનાં લગ્નનું આમંત્રણ આપવા ગયા હો અને તમારા વેવાઈ વિશે, ભાવિ પુત્રવધૂ વિશે, લગ્નની આખી રૂઠિ વિશે વિચાર કરતા ન થઈ જાઓ તો રસિકલાલ રસિકલાલ ન કહેવાય. દેખીતી રીતે સારા લાગતા પ્રસંગોમાં જે માણસ આવું આવું શોધી શકે તે ખરેખરી કરુણ ઘટના હાથ લાગે ત્યારે શું ન કરે તેની કલ્પના કરવી મુશ્કેલ. કમનસીબીમાં આનંદ માણવાની એમને એવી તો હથોટી બેસી ગઈ હતી કે એમના ઘરમાં જ્યારે ચોરી થઈ ત્યારે કેટલાકને શંકા ગયેલી કે વીમાકંપનીને છેતરવા નહીં, પણ અખૂટ રસભરેલી વાતોનો એક વિષય ઊભો કરવા એમણે જાણીજોઈને તો આ ચોરી નહીં કરાવી હોય!

એ રસિકલાલ એક દિવસ ગેરહાજર રહ્યા. બીજે દિવસે પણ એમની ખુરશી ખાલી જોઈને સાડા અગિયાર બાર વાગ્યે એ વિશે થોડી ઘણી વાતો થવા લાગી. ઓચિંતા બે વાગ્યે સમાચાર આવ્યા કે રસિકલાલનો એકનો એક દીકરો અશોક આગલે દિવસે નડેલા અકસ્માતને કારણે મરી ગયો છે! ઓફિસમાં સન્નાટો છવાઈ ગયો. પછી થોડાક સમયે જાણે કોઈક સિગ્નલ મળ્યું હોય એમ બધા કામકાજ છોડીને અમુક અમુક ટેબલો પાસે ફૂંડાળું વળીને ઊભા રહી ગયા. ક્યાંક વાતો ધીમી ચાલતી હતી તો ક્યાંક જોસભેર. બધે વિષય એક જ હતો, કોઈ કહેતું હતું, “હંમેશાં એમને મોંએ આવી જ વાતો હોય, આખરે એવું જ થયું.” કોઈ કહેતું, “પણ માણસ સારો. કોઈ દિવસ કોઈનું કંઈ બગાડે નહીં. બિચારાને માથે ખરી આફત આવી પડી!”

કશે બોલાતી નહોતી છતાં ઘણાયના મનમાં છૂપી છૂપી ઘોળાયા કરતી હતી તે વાત આ હતી. કમભાગ્યને જ મોકળા મને માણી શકનારો આ ઘોરખોદિયા જેવો માણસ... હવે આ વાતને ચોળી ચોળીને એટલી તો ચીકણી કરશે! મહિનાઓ શું, વર્ષો લગી એને મોંએ આ વાત અનેક રીતે સાંભળ્યા જ કરવી પડશે. અશોક ક્યાં જતો હતો, કયું વાહન અથડાયું, એને કોણે જોયો, સારવાર માટે ક્યાં લઈ ગયા, હોસ્પિટલના ડોક્ટરો કેવા હતા, અશોક કેવો રિબાયો... ઓહો - બધું સાંભળ્યા જ કરવું પડશે; સાંભળ્યા જ કરવું પડશે, સાંભળ્યા જ કરવું પડશે. વાતનો કંઈ અંત જ નહીં આવે.’

પણ પંદર દિવસ પછી રસિકલાલ પોતાની જગ્યાએ હાજર થઈ ગયા ને ટેબલ આગળ આવીને ઊભા રહેનારાઓએ ખરખરો કરવા માંડ્યો ત્યારે એમણે મૂંગામૂંગા ખુરસી બતાવી. જીવનમાં કદાચ પહેલી જ વાર એ પેલી ખીલીવાળી ખુરશી વિશે વાત કરવાનું ભૂલી ગયા. પેલા લોકોએ દિલસોજીના શબ્દો કહ્યા, રસિકલાલે તે સાંભળ્યા, હાથ જોડ્યા અને પછી ટેબલ પરનું પેપરવેઈટ ગોળગોળ ફેરવવા માંડ્યું. કેટલાક વધારે સાહસિક માણસોએ પૂછી પણ જોયું,

“રસિકલાલ! અશોક ક્યાં જતો હતો?”

“બહાર.”

“તે... આ બધું કેવી રીતે બન્યું?”

“અકસ્માત થયો ને!”

“સામેથી મોટર આવી હશે, નહીં?”

“હું!”

“બહુ ખોટું થયું... પછી હોસ્પિટલમાં તો તાબડતોબ લઈ ગયા, નહીં?”

“હા.”

“કંઈ ઈલાજ કામ ન લાગ્યો, કેમ? બહુ ખોટું થયું!”

“હું.”

“કયા ડોક્ટરે સારવાર કરેલી?”

“યાદ નથી... ડોક્ટર મહેતા હશે...”

ગમે તેટલા પ્રયત્નો કરવા છતાં વાત આગળ ચાલી જ નહીં, જાણે કે જીવનમાં પહેલી વાર, રસિકલાલને કંઈ કહેવાનું જ નહોતું. એમની પાસે કોઈ વાત જ નહોતી. એ શબ્દોના જંગલની બહાર નીકળી ગયા હતા.

